

De verzamelaar van verloren goed

Jeremy Page

*De verzamelaar
van verloren goed*

Vertaling Jan Fastenau

Voor Seth

De vertaler ontving voor deze vertaling een werkbeurs
van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *The Collector of Lost Things*. Little,
Brown, imprint van Little, Brown Book Group, Londen

© Jeremy Page 2013

© Nederlandse vertaling Jan Fastenau/Nieuw Amsterdam

Uitgevers 2013

Omslagontwerp Bart van der Tooren

NUR 302

ISBN 978 90 468 1517 5

www.nieuwamsterdam.nl/jeremypage

Misschien zou ik te laat zijn om ze nog te redden. Het laatste dozijn was op een afgelegen eilandje in de noordelijke Atlantische Oceaan waargenomen, op een kale rotsrichel, maar het gerucht ging dat het laatste broedende paar was gedood – hun huid met veren verkocht aan particuliere verzamelaars en hun ene ei nodeloos verbrijzeld. Dat waren maar praatjes, hield ik mezelf steeds voor, en toen ik op die winderige aprilmorgen in 1845 op weg ging naar de haven van Liverpool, koesterde ik toch de hoop dat ik nog op tijd bij die laatste vogels zou kunnen komen. Ik zag mezelf in een inham, luisterend naar hun vreemde, klaaglijke keelgeluiden, met voor ons een lege oceaan, doorsneden door trekroutes die alleen zij gewaar konden worden door de voortdurende fluctuaties van het aardmagnetisch veld die al ontelbare jaren door ze heen stroomden. Ik zou daar vol ontzag staan en een barrière voor ze vormen waarachter maar één mogelijkheid lag: uitroeijing. Niettemin was ik er niet gerust op toen ik me een weg baande over de kade, onder de massa's houten masten door liep die boven me uittorenden en trachtte hun touwwerk en rondhout en opgedoekte zeilen te ontwarren, vergeefs trachtte de *Amethyst* in dat alles te ontwaren. Ik had het idee dat het schip een boom in een woud vol bomen was, nog extra verscholen achter doornig struikgewas en klimplanten, net als de boten die ernaast lagen afgemeerd, overwoekerd door touwranken, opzettelijk vermomd, en

dat gevoel heb ik altijd gehouden, tot op de dag van vandaag. Ik kon het schip niet zien en misschien heb ik het nooit gezien voor wat het werkelijk was.

Ik stapte over de trossen, rondde de bolders, dook onder de touwen door en liep om de stapels met rantsoenen, vaten, balen en kabels waarmee de kade bezaaid was. Sjouwers en lichterschippers riepen en floten, schreeuwden: ‘toe maar, schiet op, zakken, houden zo’, een heel leger van mannen die uiteenhaalden wat anderen schenen samen te voegen. Alleen door mijn inschepingsbewijs dat ik, strak gevouwen, stevig in mijn hand hield, kreeg dat alles iets reëls. De mannen hadden geen oog voor me, maar als ze mijn papieren zagen stuurden ze me verder en wezen ze me de weg door de wirwar. Nadat ik het dek van twee grotere schepen was overgestoken kwam ik ten slotte bij de loopplank die naar het opperdek van de *Amethyst* voerde. Een driemaster, lager dan de schepen ervoor, met sleetse beplanking die oogde alsof het hout met zout was geschrobd. Opeens stond ik aan boord, zonder het me goed te realiseren.

‘Meneer Saxby?’

‘Ja,’ antwoordde ik, en ik zag een lange man over het dek op me afbenen.

‘De verzamelaar?’

‘Ja, min of meer. Goedemorgen.’

‘Quinlan French, eerste stuurman,’ zei hij zonder me zijn hand toe te steken. Hij wierp een nauwverholten taxerende blik op me. ‘De steward zal u uw hut wijzen. Ik hoor u welkom te heten, neem ik aan... op het schip, bedoel ik.’

Daarmee keerde hij me zijn rug toe en stapte gedecideerd weg over het dek, wijzend naar een onderdeel van de lading die aan boord werd gebracht, naar een los eind touw of een punt van een baal die dichtgebonden moest worden. Hij sprong zo snel en zo onverwacht behendig

over een hoek van het grote luikgat dat het leek of hij even een spelletje met zijn schaduw speelde, eraan probeerde te ontsnappen wellicht, of hem in het ruim wilde laten tui-melen. Zelf liep ik ook verder – op mijn hoede voor een dek zo vol activiteiten en gevaren – in de richting van een kajuitstrap die naar de passagiershutten voerde, naar ik veronderstelde.

Voortstappend over het schip kreeg ik een indruk van de grootte ervan, en van de imposante constructie van de drie masten die hoog boven me oprezen en een kruisarcering door de lucht trokken met hun complexe patroon van houten ra's die bijeen werden gehouden door een web – ja, een web, vond ik – van touwen en tuigage. Waar de masten door het dek staken hadden ze de omvang van een ton. Ik moest vreemd genoeg denken aan kaarsen die in een taart waren gestoken. En ik bleef zo ver mogelijk uit de buurt van diezelfde wijdopen luikgaten waarin naarstig voorraden werden neergelaten met behulp van lieren. Rondom die openingen in het dek stonden mannen met opgerolde mouwen opgesteld die de pakken en vaten omlaag geleidden in een ruim dat ongewoon donker en diep opdoemde, alsof de ziel van dit schip een onmetelijke spelonk was, en hongerig bovenal.

Bestormd door die beelden was het een opluchting om de vijf treden van de kajuitstrap af te dalen en uit te komen in een salon die stil en stemmig was en meer weg had van de ontvangkamer van een landhuis dan ik had verwacht. Om de hoek van de deur was al een kachel aangestoken. Verheugd ging ik ervoor staan, hield mijn handen erboven en luisterde naar het zachte getik van de gloeiende kolen. Het was een heel serene ruimte, met een lambrisering van glad honingkleurig eikenhout en hutdeuren aan weerszijden. Een lange, donker gepolitoerde tafel weerkaatste een vallicht erboven. Achter de tafel zag ik een breder gedeelte

met canapés en leunstoelen in een informele opstelling, een tikkende lantaarnklok aan de achterwand en daarnaast een reeks olielampen. Er hing een geur van leer en poetsmiddel en de lucht van de brandende kolen, vermengd met een zweem van tabak. Het had in elk landhuis kunnen zijn, zij het dat precies in het midden van de salon de dikke zuil van de bezaansmast van plafond tot vloer door de ruimte stak.

Links van mij schoof een paneel open en een kleine man in een dichtgeknoopt wit uniformjasje verscheen uit wat een provisiekamer leek. Hij droeg een servet over een onderarm. Achter hem zag ik een netjes ingerichte keukenkast met eetgerei in strak gelid, dwars op het buffet.

‘Goedemorgen, meneer,’ zei hij met een accent dat niet Engels was. ‘Bent u de heer Saxby of de heer Bletchley?’

‘Saxby.’

‘Dan bevindt uw hut zich hier, meneer.’ De steward opende een deur die ingenieus in de houten lambrisering was weggewerkt, vlak naast de provisiekamer.

‘Dank u,’ zei ik, popelend om een eerste blik in mijn hut te werpen. Door de open deur zag ik een eenvoudige kooi met laden eronder en de hoek van een wasbakje van zeildoek.

‘En de andere hutten?’ vroeg ik.

‘Naast u is het verblijf van meneer French. Hij is eerste stuurman.’

‘Ja, we hebben kennisgemaakt aan dek.’

‘Een rappe man. En lang?’ Hij stak een hand op in een schatting van French’ lengte. ‘Goed. Dan aan het einde is de hut van de kapitein. Die is groter dan deze, maar hij is dan ook kapitein.’ Hij glimlachte hoffelijk.

‘Uiteraard.’

Hij wees naar de deuren aan de overkant van de salon. ‘Daar is wassen en de wc. Dan is dat kaartenkamer, hut van

eerste gast, hut van tweede gast en de hut van meneer Talbot. Hij is tweede stuurman, maar hij is niet veel in zijn hut. Hij vindt het fijn aan dek. Hij is een grote zeebonk.'

Ik vond de beschrijving wel vermakelijk. 'En vast van groot nut,' waagde ik.

'Ja. Een man van nut. Vooral met ijs.'

Ik stapte mijn hut in en legde mijn valies in de kooi.

'Ik heb een lijst op het tafeltje waarop geschreven is de algemene rooster voor de maaltijden en de dranken,' zei hij terwijl hij een vinger op de lijst legde. 'Het is daar.'

'Bent u Spaans?' vroeg ik.

'Portugees, meneer. Uit São Miguel op de Azoren. Ik heet Simão. Dat is een schelkoord. U trekt als u mij nodig hebt. Ik zal u over enkele minuten thee brengen.'

Hij schonk me een flauwe glimlach en keek snel de hut rond om zich ervan te vergewissen dat alles in orde was voor hij terugliep naar de provisiekamer.

Ik deed de deur achter hem dicht en ging op het voeten-einde van de kooi zitten. Ik probeerde de spanning in mijn lijf te onderdrukken, maar ik voelde me overweldigd door de vermoeiende reis over land die ik vanuit Norfolk had gemaakt en de nacht die ik in het logement vlak bij de haven had doorgebracht. Ik had slecht geslapen, bestookt door onrustbarende dromen en vluchtige herinneringen die ik niet kon plaatsen. Daarna een vroeg ontbijt in een naargeestige, kille kamer, met het getik van een pendule op de schoorsteenmantel waarvan de slinger achter een in het hout uitgezaagd venstertje heen en weer ging. De stevige wandeling over de kaai met de sjouwers, onder de rumoerige wirwar van masten en hun tuigage door die in een rechte lijn langs de walkant opstaken, springen over trossen, hetzij om bolders geslagen of door ijzeren ringen gehaald zo groot als de hals van een mens; daarna de aanblik van de open luiken van het laadruim, een kijkje in een kerker en de eerste stuur-

man die zich abrupt van me afwendde – het leek nu al of het allemaal iemand anders was overkomen, iemand die stoutmoediger was en geen geheimen had.

De hut was klein en praktisch, bijna tweeënhalf bij twee meter, geheel betimmerd met gewitte, overnaadse planken. Er zat een haast onmerkbaar kromming in de buitenwand waar de kooi tegenaan was gebouwd. Ik strekte me erop uit, benieuwd of ik al iets van deining voelde. Het schip was nog afgemeerd maar toch had het iets vreemds om daar te liggen, iets ongewoons, een zachte, zonderlinge zwaarte die me het idee gaf dat ik al op zee was. Eigenaardige geluiden stegen op van diep onder de hut – het gedempte neerlaten van vaten in een grote, donkere ruimte, de echo van gebeuk tegen dwarsbalken. Boven en opzij van me klonken voetstappen op een dek dat misschien maar een decimeter hoger zat. Ik hoorde bevelen die werden gegeven en beantwoord, en van boven in de masten kreten die even kras-send en wanluident klonken als kraaien in bomen.

Dus dit zou mijn thuis zijn, een drijvende doos die me naar Arctica zou brengen. Ik sloot mijn ogen en fluisterde de naam: *Arc-ti-ca*. Het klonk ver weg en ontzagwekkend. Een woord vol scherpe kanten. Ik stelde me voor dat er aan de andere kant van de oceaan ijs groeide dat langzaam naar het schip kroop, en dat de wanden van mijn hut koud zouden aanvoelen. Bij die gedachte sprongen mijn ogen verschrikt open. Terwijl ik naar het kale houten plafond keek kreeg ik even de gewaarwording dat ik verdronk.

Niet hier, fluisterde ik bij mezelf, *niet hier alsjeblieft*.

Simão bracht me de thee, die hij op mijn schrijftafeltje zette, waarna hij het oor van het kopje naar mijn kant draaide. ‘We steken van wal, meneer,’ zei hij bedachtzaam. Ik vroeg me af of het door zijn Engels kwam dat hij zo behoedzaam klonk of dat er iets van bezorgdheid meespeelde. ‘Ik doe nu de deur dicht, achter me?’

Toen ik het kopje pakte paste mijn vinger perfect in het oor. Ik glimlachte om de nauwgezette aard van de steward, voor wie ik al grote genegenheid voelde. Er lag een soort biscuitje naast de thee. Het smaakte boterig en had een korst van gemalen kokosnoot. Ik had het net op toen ik een reeks ongewone geluiden aan de andere kant van mijn deur hoorde – gefluister en aanhoudend geschraap van het meubilair over de vloerplanken. Ik sprong op en gluurde door het sleutelgat.

Aan de overkant van de salon ontwaarde ik een intrigerend schouwspel: een gestalte gehuld in een donkerblauwe mantel werd door twee andere personen ondersteund. In de ene herkende ik Simão, die poogde de hutdeur recht tegenover de mijne te openen en onderwijl de gestalte in de mantel te steunen. De andere, die op gedempte toon het bevel voerde, kon ik niet goed zien, maar wel zijn pantalon, die naar de laatste mode uit een stof met een fleurig ruitpatroon van geel en blauwgroen was gesneden. En hij droeg rijlaarzen, ook al bevond hij zich op een schip, gemaakt van glanzend bruin leer. Van degene die ondersteund werd verwachtte ik niets te zien te krijgen want die werd geheel en al omhuld door de mantel, en het hoofd was bedekt met een kap. Bij het betreden van de hut tegenover de mijne – toen Simão de deur achter hen dichtdeed – ving ik echter een minieme glimp op van een bleke wang, een kaaklijn en een hoek van een strakke mond waardoor ik meteen helemaal van slag raakte. Ik wist zeker dat ik dit tafereel eerder had gezien, de persoon in de mantel, de manier waarop degene werd ondersteund en met zachte hand de hut was binnengeleid. Dit was werkelijkheid, maar ooit was het een droom geweest of had ik het bij een andere gelegenheid gezien.

Vrijwel meteen hoorde ik andere, snelle voetstappen de kajuitstrap af roffelen, gevolgd door een klop op mijn deur.

Mijn antwoord had zeker ontsteld geklonken want het leek of French, de eerste stuurman, wist dat ik had staan gluren voor ik opendeed. Ik zag het aan 's mans uitdrukking. Hij wierp een onderzoekende blik op me, voor hij met enig vertoon zijn zakhorloge controleerde en meedeelde dat het schip op het punt stond af te varen.

‘Fijn,’ zei ik, ietwat opgelaten. ‘Mag ik toekijken aan dek?’

‘Natuurlijk.’ Maar in plaats van me langs te laten duwde hij me met een vinger tegen mijn borst terug en zette hij een stap mijn hut in. ‘Een konijnenhok, ben ik bang. Hebt u zich een beetje geïnstalleerd in uw konijnenhok?’

Ik knikte. We keken allebei rond door de hut. Hij rook sterk naar eau de cologne.

‘Ik heb nog nooit een verzamelaar ontmoet,’ zei hij.

‘Nou ja, ik zou mezelf niet echt een –’

‘Kapitein Sykes zal in zijn schik zijn met u. Hij vindt zichzelf een groot kenner van de natuur, maar dat is hij niet. Niet echt. Ik weet veel meer dan hij. Maar hij is de kapitein, dus dat zullen we maar niet tegen hem zeggen, hè?’ Hij glimlachte, en ik zag een rij smalle tanden, enigszins gepunt, onder de rand van zijn bovenlip. ‘U kunt uw boeken daar kwijt, dunkt me,’ zei hij. ‘Hebt u veel boeken?’

‘Een paar.’

‘Mensen als u hebben veel boeken. Ik heb bewondering voor boekenwormen, zoals ze zich een weg graven. Dat is knap. Werken op een koopvaardijship leidt tot kleingeestigheid en een bekrompen kijk op het leven. Ik zal veel van u kunnen leren. Ik ben erg benieuwd naar uw boeken.’

‘O, wel, nou ja, ik heb diverse boeken bij me over de voornaamste natuurwetenschappen, en enkele waarin verkenningen van de Noordpool worden beschreven –’

‘Alles op zijn tijd,’ zei hij kortaf. ‘Ik word aan dek verwacht.’

‘Natuurlijk,’ antwoordde ik. Ik voelde me enigszins terechtgewezen. ‘Zijn er nog andere passagiers aan boord?’

French keek me aan met weer zo’n tamelijk onderzoekende blik. Hij had asgrijze ogen en een uitdrukking waarin de schim van een glimlach zat, nog niet helemaal doorgebroken of net aan het wegtrekken, wat hem iets argwanends gaf.

‘Een heer genaamd Bletchley, meen ik. Een bekwame schutter, beweert hij, maar het valt nog te bezien of hij ook een bekwame jager is, nietwaar? En nog een andere passagier.’ Toen deed de eerste stuurman iets raars. Hij mimed een woord, geluidloos. Hij keek gepikeerd toen ik het niet begreep. ‘Een *vrouw*,’ herhaalde hij.

Ik heb me vaak afgevraagd of ik, indien ik had geweten wat er te gebeuren stond, de *Amethyst* op dat moment had verlaten. Nee. Echt, al had ik het geweten, dan zou ik het toch allemaal gedaan hebben, denk ik, ook al zou de reis mijn leven een andere wending geven en mijn ideeën over de wereld en de mensen die hem te gronde richten veranderen, en waarschijnlijk had ik niets kunnen doen om de loop der gebeurtenissen te wijzigen. Dit soort dingen komt van over de horizon op ons af, of we ernaartoe zeilen of niet.

Die ochtend wist ik van dat alles echter niets. Ik stond aan dek en liet me meeslepen door het spektakel van onze afvaart. De meertrossen werden door een ploeg zingende mannen naar de kop van de kade getorst en om twee gietijzeren kaapstanders geslagen. Daarna staken de mannen lange palen in de gaten bovenin en begonnen ze de spullen rond te draaien door er in een verrassend soepele tred in een kring omheen te lopen. Zo werden de trossen door die gigantische garenklossen opgewonden en gleeed de bark naar de houten sluisdeuren. Bij onze nadering schoot

er een schicht wit licht op aan de voorkant van de sluis voordat de deuren openweken en de zee erachter zichtbaar werd. De dokwerkers staken welwillend hun pet in de lucht ten afscheid en riepen 'geluk!' naar het schip, wat werd beantwoord door de matrozen aan boord die zich aan de weeflijnen in het want vasthielden of gevaarlijk op de verschansing stonden, met één hand aan een touw en de andere wijzend en zwaaiend. Er werd een dichtgeknoopte bundel vanaf de kade over het water gegoooid en ook een appel, blinkend als een cricketbal, naar een man op de verschansing. Die nam er meteen een hap uit en de zeeman lachte met natte lippen van uitbundig plezier om zijn vangst.

Nu ik me voor de geest haal hoe ik daar aan dek stond, te midden van het web van touwwerk en het geknars van werktuigen die in raadselachtige constructies draaiden en hieuwden terwijl de trossen in het water werden gesmeten en de petten in de lucht werden gestoken, zie ik mezelf nochtans als een onwetend mens die zelfverzekerd over de reling leunde, keek hoe de kade weggleed en het vlakke water langs ons schip zich verwijddde. Ik zie mezelf, maar ik doorzie mezelf ook. Ik was misleid.

Ik had meer dingen aan de kapitein moeten opmerken, die eerste keer dat ik hem zag toen we een mijl of twee buitengaats voor anker lagen. Ik had mijn kraag opgezet tegen de zeewind en drukte net mijn hoed vaster op mijn hoofd toen ik hem in het oog kreeg, al aan dek, naast het roer. Hij was klein en gezet, gekleed in een dikke uniformjas die van voren was dichtgeknoopt, een oudere man dan ik had verwacht, misschien wel zestig, met een smalende, ietwat aapachtige uitdrukking en een kale schedel met blond spriethaar aan weerszijden. Zonder hoed zag hij eruit als een vagebond, maar door zijn houding naast het stuurwiel, met vlezige handen op zijn rug gevouwen, en de eerbiedige wijze waarop French hem bejegende, realiseerde ik me dat die weinig opmerkelijke figuur kapitein Kelvin Sykes moest zijn. Ze stonden te beraadslagen over de wind en keken omhoog naar de opstelling van de drie masten en de beweging van de vlaggen. De kapitein likte aan een vinger en draaide hem boven zijn hoofd rond, en op dat moment ving hij mijn blik op en gaf hij me een amper merkbaar knipoogje.

‘Is de wind aan het draaien?’ vroeg French aan de roerganger.

‘Zeker, stuurman, maar langzaam.’

French knikte naar Sykes. De kapitein streek over zijn snor en raadpleegde zijn horloge. ‘Beman de ankerspil, zeilen los en zet het marszeil,’ gelastte hij.

‘Goed, kapitein,’ antwoordde French. Hij herhaalde de opdracht tegen de bemanning. ‘En vlug wat!’ voegde hij eraan toe.

Wat toen in gang werd gezet was onvergetelijk. De mannen klommen in de weeflijnen en schoven aan armen en handen langs de ra's terwijl ze eendrachtig het zeildoek losknoopten en lieten vallen. In logge plooiën begon er een zeil omlaag te rollen, een doek dat er opeens hing en niets met de wind uitstaande had. Het bolde op en zwierde neer terwijl touwen werden aangehaald en strakgetrokken, en ik vroeg me af hoe die lap zeildoek – die zoveel weg had van een laken aan de waslijn – in staat kon zijn om het schip voort te stuwten. De lucht hoopte zich op tegen de achterzijde, een aarzelende liefkozing, en drong zachtjes voorwaarts. Ineens vulde het zeil zich met één inademing en klapte het strak alsof het door een reuzenvuist werd gestompt. Op hetzelfde moment hoorde ik de touwen rekken en zag ik dat er een waas van druppeltjes uit werd geperst.

Terwijl de mannen naar het volgende zeil klauterden begon de mast over te hellen. De bark met zijn hoge staken zwenkte en rukte en begon te bewegen. Wat een vreugde stroomde er door me heen. Ik haastte me naar de reling en zag dat het water langs begon te stromen en het wier onder water aan de boorden op de stroming slierde.

De komst van de andere passagier aan de halfdekreling was me volkomen ontgaan, tot ik in een hoek van mijn blikveld het gewaagde ruitdessin van de pantalon herkende die ik in de salon beneden had gezien en die nu langzaam op me afkwam.

‘Fenomenaal!’ zei hij.

Mijn medepassagier was een jonge man van om en nabij vijfentwintig met glanzend, rossig haar in lange, modieuze krullen en een brede, ongecompliceerde grijns op zijn

gezicht. Hij droeg een korenblauwe pijjekker met grote knopen en schuine zakken, had een goudkleurig sjaaltje om zijn hals – zo fleurig als de keel van een torenvalk – en een bamboe wandelstok onder een arm gestoken.

‘Edward Bletchley,’ zei hij, mij zijn hand toestekend.

‘Eliot Saxby.’

Hij schudde mij krachtig de hand, waarbij hij heel hard kneep, trok zijn jekker steviger om zich heen en keek waarderend omhoog naar de zeilen.

‘French heeft me verteld dat we twaalf zeilen zetten,’ zei hij. ‘Hij gebruikte er allerlei namen voor die ik ben vergeten, maar ik zal ze allemaal leren, dat kan niet al te moeilijk zijn.’

‘Ik heb min of meer geconcludeerd dat we op een halfdek staan en dat de ruimte voor de mast met de twee sloepen erop het vooruit is, ook wel de bak geheten,’ antwoordde ik.

‘Goed zo!’ snoof Bletchley. ‘En kijkt u eens hier.’ Hij draaide een rijlaars naar me toe. ‘Ik heb een stuurwiel in de neus van deze laars gegrift om me eraan te herinneren dat dit mijn stuurboordzijde is. Wat vindt u daarvan, hè?’

‘Aan de verkeerde voet,’ zei ik.

‘Nee! Echt waar? Ach, ik zie dat u schertst. Heel geestig.’ Hij gluurde naar het roer en fluisterde: ‘Hebt u al kennisgemaakt met de kapitein?’

‘Nee.’

‘Ik ook niet. Een eigenzinnig mannetje, zo te zien.’

Bletchley kuierde weg als een scheepsofficier, zijn handen op zijn rug en zijn wandelstok weggestoken, terwijl de overige zeilen werden gehesen. Zelfverzekerd, ongedwongen innemend en op de man af – zoals ikzelf nooit zou kunnen zijn, weet ik al heel lang. Zijn kleren waren zwaar en zijn optreden was kordaat, maar zelfs bij die eerste aanblik meen ik dat me iets aan hem opviel. Een glinstende

ring in zijn ogen waarin iets onstandvastigs en steels lag en die in tegenspraak was met zijn overigens onberispelijke manier van doen.

Aan het avondmaal bleek dat Bletchleys reisgenote niet van zins was zich bij ons te voegen. Haar plaats aan tafel bleef opvallend leeg. French stond vormelijk en met rechte rug zijn handen boven de kachel te warmen. Hij had het voorkomen van een marineofficier, met een stijve boord en stramme houding, en hij glimlachte bij zichzelf. Misschien verkneukelde hij zich om de lomphheid van de tweede stuurman, Talbot, op het eerste gezicht een zeer nurkse vent met een postuur zo massief als een os, die weigerde plaats te nemen aan tafel of zich fatsoenlijk voor te stellen. Hij stond achterin met een frons op zijn gezicht naar de deur van de kajuitstrap te kijken, in een jas die te dik was voor de warme ruimte, en bij tijd en wijle wroette hij met zijn vingers in zijn baard om een kriebel te attaqueren. Toen ik me aan hem ging voorstellen loerde hij me kwaad aan, alsof ik me onbehoorlijk gedroeg. Hij vertikte het om mijn uitgestoken hand te schudden, dus liep ik snel verder en ging ik bij Bletchley staan, die verdiept was in de inspectie van een aan de mast bevestigde barometer.

‘Hij heeft een cardanusring,’ bracht hij te berde, ‘om de beweging van het schip te neutraliseren.’

‘Juist,’ antwoordde ik. Het was duidelijk dat Bletchley graag overal deskundig in wenste te zijn, en ik was bang dat ik het in de beperkte ruimte van het schip lastig zou krijgen met zijn geestdrift.

Talbot en French bleven staan, Talbot als een getuierde stier, slecht op zijn gemak in elke besloten ruimte, en French zo kaarsrecht als een begrafenisondernemer. Een fijn koppel, met weinig onderlinge vriendschap. Ze bleven opgelaten en vormelijk doen tot de kapitein zijn hutdeur

opende en kwiek naar de tafel stapte. Zoals ik aan dek had gezien was hij een kleine man met een bolle buik, een enigszins blozend gezicht en blond haar aan weerszijden van zijn hoofd dat aan ramshoorns deed denken. Zijn kale knikker glom verrassend glad in het kaarslicht. Hij nam meteen het woord, op een bruuske maar niet onvriendelijke manier.

‘Goedenavond, heren Bletchley en Saxby, ik ben kapitein Kelvin Sykes en ik wil u graag officieel verwelkomen op de *Amethyst*. Neem plaats, alstublieft,’ gebod hij terwijl hij zelf aan het hoofd van de tafel ging zitten. ‘Ze is een bark van driehonderd ton, veertig jaar geleden in Bristol gebouwd. Niet wat we snel zouden noemen, maar solide. Ze is van een heel woud gemaakt – driehonderd-twintig eikenbomen voor haar geraamte en honderdveertig fijn-nervige douglassparren voor haar dekken, masten en ra’s. Ze is met niet minder dan negen mijlen touw getuigd. Negen mijlen, voorwaar! En tijdens haar leven heeft ze, nou, hoeveel mijlen afgelegd, heren? Zou u willen gissen?’

Bletchley schoot meteen uit de startblokken: ‘Drie keer de wereld rond.’

De kapitein wreef peinzend met een vinger over zijn kin. ‘Meneer Saxby?’

‘Ik zou zeggen wel twee keer zoveel.’

Hij lachte content. ‘Fout, heren. Ze heeft een afstand gezeild die gelijkstaat aan een reis naar de maan en terug.’

Sykes gaf ons de gelegenheid om ons plichtsgetrouw geïmponeerd te voelen voor hij verderging. ‘Ze is een plomp vaartuig, met zes voet hoge dubbele boorden van Engels eikenhout tot aan de waterlijn, en drie gangen eiken aan de boeg alsmede een ijzeren pantsering. De binnenkant van de voorstevan is tegen aanzienlijke kosten door middel van vier dikke balken versterkt om klappen van het ijs op te vangen.’ De kapitein gaf met zijn handen een

schatting van hun omtrek. 'Gezaagd uit voortreffelijke bomen die ik persoonlijk op de werf heb uitgezocht. Ruim een voet in het vierkant en zesentwintig voet lang, elk van voren aan een zware boeghaak geborgd. Zoals u kunt begrijpen, heren, ben ik een begeesterd scheepsbouwkundige als het op de krachten van de mens tegen de natuur aankomt.' Hij schikte zijn bestek in rijen om zijn ontwerp aanschouwelijk te maken. 'Elk van die balken is op diverse plaatsen, hier, en hier, bijvoorbeeld, door korte dekbalken met de andere verbonden, zodat een schok tegen willekeurig welk deel van de voorsteven of de boeg gelijkmatig via de schoren van de balken wordt overgebracht.' Hij sloeg het bestek met een mep van zijn hand uiteen. 'Bam, zo, heren. Het is wonderbaarlijk.' De messen, vork en lepel waren een warboel, een ramp, een imitatie van een schipbreuk. Hij dronk dorstig van zijn wijn. 'Dit jaar heb ik ook kniehouten onder de boeg laten aanbrengen tegen het ijs. Uw kapitein is een uiterst voorzichtig man, heren, en u zult zo veilig zijn als wat aan boord, onder alle omstandigheden.' Hij klopte het af op het tafelblad.

'Wat onze vaarroute betreft, heren, we zullen in noordwestelijke richting de Poolcirkel binnenvaren tot we op zee-ijs stuiten, en dan gaan we diverse tochten langs de rand maken ten behoeve van de jacht, meneer Bletchley. We zullen dat zo snel mogelijk doen want ik merk dat u popelt om een stel huiden buit te maken, en het is de tijd dat er gejongd wordt, dus we mogen niet talmen. In dit jaargetijde verwacht ik dat we ongeveer ten westen en iets ten noorden van IJsland zullen zijn voor we drijfsijs tegenkomen. Wanneer het gelegen komt, en als wind en weer het toelaten, zullen we het ijs achter ons laten en overgaan op de zaken die de heer Saxby aanbelangen.' Hij keek me aan en knikte zijn gezicht omlaag zodat hij in wezen door zijn wenkbrauwen naar me zat te kijken, ogenschijnlijk